

101510
C-2 20/08/1973

TOELICHTING bij het besluit tot aanwijzing van een beschermd stadsgezicht ex artikel 20 van de Monumentenwet te HULST, gemeente Hulst.

Het beschermde stadsgezicht omvat het op bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, tek. nr. 131) door een stippellijn omgrensde gebied.

Reeds bekendheid hebbend tijdens de regering van Karel de Kale (834-877) verkreeg Hulst al zeer vroeg stadsrecht (1180), hetgeen uiteindelijk resulteerde in het recht om de stad te voorzien van vestingwerken (1460). Eén en ander hield verband met de gestage economische vooruitgang van de plaats en vond zijn bekroning in het praedicaat van Keizerlijke stad in de 15de eeuw. De 14de en de 15de eeuw mogen daarom de gouden eeuwen van Hulst genoemd worden. Het zijn vooral deze eeuwen geweest, die voor de structuur en het aanzien van Hulst karakterbepalend zijn geweest. In het begin van de 17de eeuw werd het historische stadsbeeld van Hulst zoals zich dat nu voordoet gecompleteerd, toen de oude vestingwerken vervangen werden door de huidige gracht- en aardwerken (1618-1621). Na de periode van welvaart volgde een periode van langzame economische teruggang.

Voor wat betreft het aspect van buitenaf, mag worden gesteld dat Hulst haar historische aanzien praktisch volledig behouden heeft. De wallen van Hulst kunnen daarom tot de mooiste en gaafste wallen gerekend worden, die in Nederland behouden zijn gebleven. Teneinde dit uiterlijk aspect recht te doen, zijn bij de bescherming bedoeld in artikel 20 van de Monumentenwet enige terreinen onmiddellijk aansluitend aan de vestinggrachten binnen deze bescherming betrokken, teneinde eventuele ongewenste ontwikkelingen in de nabijheid van de wallen te kunnen keren; met name aan de Oost en de Westzijde van Hulst is de relatie van de oude vesting met het omringende land nog duidelijk waarneembaar, in het bijzonder aan de Oostzijde, waar de aldaar gelegen linie die met de vesting van Hulst een structurele eenheid vormt. Om deze relatie tot uiting te brengen is een gedeelte van deze linie met een van de forten (Moerschans) binnen de bescherming betrokken.

Behoort bij het besluit van de Ministers van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

van 28 AUG. 1973

GKN. nr. 109.544 mme/mc

1.110519175006

Ook binnen de wallen wordt het historische aspect op vele plaatsen nog duidelijk vastgehouden. Niet alleen is de historische stadsstructuur voor het merendeel nog in het wegen- en stratenbeloop aanwezig, maar deze wordt nog geaccentueerd en versterkt door een reeks individueel belangrijke monumenten.

Hoofdmonumenten in het stadsbeeld vormen de Grote Kerk, die het stadsbeeld zowel van binnenuit als van buitenaf beheerst, en het Raadhuis dat met de Kerk schaal geeft aan de Markt. Voorts de voor Hulst zo typerende refugiehuizen, die met hun torentjes het stadsbeeld een bijzonder accent geven. Het beeld wordt mede bepaald door de drie in de wallen nog aanwezige stadspoorten, die met de gerestaureerde ruïne van de omstreeks 1500 gebouwde dubbele land- en waterpoort een harmonisch geheel vormen met de wallen. Eveneens dient met name de bebouwing aan de Gentsestraat en de Steenstraat genoemd te worden, die tezamen met de bebouwing rondom de Markt het historisch stadsbeeld vasthouden in een groot aantal aanzienlijke burgerhuizen. De huizen hebben wat hun uiterlijk betreft de gedaante aangenomen van de 18de- en 19de eeuwse bebouwing, doch zijn, getuige o.a. de aanwezigheid van de 17de eeuwse kelders, veelal verrezen op dezelfde plaats en in dezelfde rooilijnen als hun 17de eeuwse en wellicht oudere voorgangers.

Aangezien zowel het uiterlijk aspect van Hulst in zijn totaliteit, als het aanzien binnen de wallen voor een groot deel, het historische karakter behouden heeft, mag gesteld worden, dat de bescherming bedoeld in artikel 20 van de Monumentenwet voor Hulst alleszins gerechtvaardigd is.

Bij de voor dit gebied ex artikel 37, lid 5, te treffen stedenbouwkundige regeling dient ernaar gestreefd te worden het historisch karakter van de stad, tot uitdrukking komend in rooilijnen en parcellering, hoogte, bekapping, gevelstructuur, materiaal- en kleurgebruik en indeling en detaillering van de openbare ruimte, zoveel mogelijk recht te doen.

Tenslotte zij opgemerkt, dat het stedenbouwkundige plan niet tot doel moet hebben het stadsgezicht in zijn huidige vorm te bevriezen, doch dat aan de hand van een in te stellen onderzoek, onder discipline van de hierboven aangegeven uitgangspunten, de karakteristiek zo goed mogelijk wordt recht gedaan.